

Schrijven is goed voor de gezondheid, zo wordt gezegd. Als je je gedachten onder woorden brengt, krijg je greep op je leven, en dat zorgt voor welbevinden. Maar is dat wel zo? En zijn er andere verbanden tussen taal en gezondheid?

FRANK JANSEN



Illustratie: Hein de Kort

Pillen slikken of pillen schrijven?

Taal als geneesmiddel

Vijf jaar geleden ontdekte het Meertens Instituut dat mensen die een harde g uitspreken minder vaak ziek zijn dan sprekers met de zachte variant, doordat die harde, raspende luchtstroom “een hygiëniserend effect op de bovenste luchtwegen” heeft. Het Genootschap Onze Taal bood daarom gratis cursussen aan om mensen van hun zachte g af te helpen. Het werd allemaal gemeld in een persbericht van Onze Taal dat vlak voor 1 april verscheen. Zo'n 150 mensen trapt erin.

Tegelijk schijnen nogal wat Limburgers werkelijk te denken dat juist de hárde g een ziekmaker is. Zij willen hun zachte g voor geen goud inruilen voor de Randstedelijke g, “die schraapt als een schep over tegels”; ze zijn bang dat ze op die manier een keelziekte oplopen.

Maar er bestaan intussen wel degelijk ziekten die iets met taal te maken hebben. Zo lijden nogal wat wetenschappers aan ‘typomanie’: het obsessieve ver-

langen je naam in druk te zien. De typomaniak is herkenbaar doordat hij bij het in handen nemen van een nieuw boek onmiddellijk doorbladert naar de literatuurlijst om te zien of er naar hem verwezen wordt.

Ook komt het voor dat te veel van een bepaald soort taalgebruik voor ziektes zorgt. De beroepsziekte van leraren is bijvoorbeeld schorheid of een ander stemprobleem. Onvoldoende taalvaardigheid kan eveneens tot ziekte leiden, en zelfs tot de dood. Een voorbeeld is de leesvaardigheid van ouderen. In een onderzoek moesten 65-plussers bijsluiters van geneesmiddelen lezen en daarna aangeven hoeveel ze van de teksten begrepen hadden. Op grond daarvan onderscheidden de onderzoekers bekwame en onbekwame lezers van bijsluiters. Zes jaar later gingen ze van beide groepen na wie er nog leefde. Van de onbekwame lezers bleken er anderhalf maal zoveel overleden te zijn als van de bekwame lezers. Leesvaardigheid redt levens.